

प्रदेश लोक सेवा आयोग, मधेश प्रदेश
विविध सेवा, अधिकृत सातौं, महिला विकास अधिकृत पदको खुला तथा अन्तर सेवा प्रतियोगितात्मक परीक्षाको
पाठ्यक्रम
द्वितीय पत्र :- समसामयिक विषय

खण्ड (A) - २५ अङ्क

१. सार्वजनिक प्रशासन र व्यवस्थापन

- १.१ सार्वजनिक प्रशासनको अवधारणा, उद्देश्य, कार्यक्षेत्र र सीमा
- १.२ सार्वजनिक प्रशासन/व्यवस्थापनको नवीन अवधारणा
- १.३ संगठन र यसका प्रमुख पक्षहरू
 - १.३.१ संगठनको परिचय, किसिम तथा स्वरूपहरू
 - १.३.२ संगठन गठनका आधारहरू
 - १.३.३ संगठनका सिद्धान्त तथा अन्य केही प्रमुख पक्षहरू — आदेशको एकात्मकता, नियन्त्रणको सिमा, पदशोपान, संगठनात्मक व्यवहार, समूह गतिशिलता र समूहगत कार्य
- १.४ प्रशासन/व्यवस्थापनका केही प्रमुख पक्षहरू
 - १.४.१ द्वन्द व्यवस्थापन- द्वन्दको अर्थ, श्रोतहरू/कारणहरू र प्रकृति
 - १.४.२ तनाव व्यवस्थापन, समय व्यवस्थापन, दैवी प्रकोप व्यवस्थापन, संकट व्यवस्थापन र परिवर्तन व्यवस्थापन
 - १.४.३ राष्ट्र निर्माण र सामाजिक परिवर्तनको संवाहकको रूपमा सार्वजनिक सेवाकर्मीहरू
- १.५ कर्मचारीतन्त्र - अवधारणा, आधारभूत प्रकृति, प्रकार तथा सबल र दुर्बल पक्षहरू
- १.६ सार्वजनिक नीति - निर्माण, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन

खण्ड (B) - २५ अङ्क

२. राज्य व्यवस्था र कानून

- २.१ राज्य व्यवस्थाको परिचय तथा संचालनको सिद्धान्त
- २.२ नेपालको संवैधानिक विकासक्रम र नेपालको वर्तमान संविधान
- २.३ संघीयता, विकेन्द्रीकरण, अधिकार प्रत्यायोजन, अधिकार निक्षेपण, गणतन्त्र र धर्म निरपेक्षता
- २.४ केन्द्रीय र स्थानीय सरकार: संरचना र संगठन
- २.५ सुशासनको अवधारणा र आधारभूत तत्वहरू तथा सुशासनको सन्दर्भमा सार्वजनिक प्रशासनको भूमिका
- २.६ नागरिक शिक्षा तथा यसको महत्व, नागरिक समाज लगायत नागरिकहरूको दायित्व र कर्तव्य ।
- २.७ कानूनको अर्थ र महत्व तथा कानूनका स्रोतहरू
- २.८ कानूनी राज्यको अवधारणा र महत्व, लोकतान्त्रिक मूल्य र मान्यता
- २.९ सामाजिक न्याय, समावेशीकरण, समानुपातिक प्रतिनिधित्व र सकारात्मक विभेद

खण्ड (C) - २५ अङ्क

३. आर्थिक पक्ष र समसामयिक विषयहरू

- ३.१ आर्थिक विकासका पक्षहरू: कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, वैदेशिक रोजगार, र जनशक्ति
- ३.२ आर्थिक विकासका सम्बाहकहरू: सार्वजनिक क्षेत्र, निजी क्षेत्र र सहकारी क्षेत्र
- ३.३ योजना तर्जुमा प्रक्रिया
- ३.४ नेपालमा योजनाबद्ध विकासका प्रयासहरू
 - ३.४.१ ऐतिहासिक पृष्ठभूमि, नेपालमा दीर्घकालीन, मध्यकालिन तथा वार्षिक योजनाहरू
 - ३.४.२ चालु आवधिक योजना - उद्देश्य, प्राथमिकता, नीति, रणनीति, स्रोत साधनको परिचालन तथा बाडफाँड र प्रगति
- ३.५ विकासका केहि आयामहरू
 - ३.५.१ आर्थिक वृद्धि तथा आर्थिक विकास

प्रदेश लोक सेवा आयोग, मधेश प्रदेश
विविध सेवा, अधिकृत सातौ, महिला विकास अधिकृत पदको खुला तथा अन्तर सेवा प्रतियोगितात्मक परीक्षाको
पाठ्यक्रम

- ३.५.२ सामाजिक परिवर्तन तथा सामाजिक विकास
 ३.५.३ विकासमा विश्वव्यापीकरण र स्थानीयकरण, स्थानीय श्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन
 ३.५.४ विकासमा जनसहभागिताको महत्व
 ३.६ ज्वलन्त विषयहरू: गरीबी, बेरोजगारी, जनस्वास्थ्य, खाद्य सुरक्षा, सामाजिक सुरक्षा, ऊर्जा संकट र दिगो विकास

खण्ड (D) - २५ अङ्क

४. निजामती सेवा र विविध

- ४.१ निजामती सेवा र जनशक्ति व्यवस्थापन
 ४.१.१ निजामती सेवाको अवधारणा
 ४.१.२ नेपालको निजामती सेवाको गठन, पदपूर्ति गर्ने तरिका र प्रक्रियाहरू, सेवा सुविधा, अनुशासन, आचरण, सजाय र वृत्ति विकास सम्बन्धी व्यवस्थाहरू
 ४.१.३ मधेश प्रदेशको निजामति सेवा/मधेश प्रदेश स्थानीय तहको निजामति सेवाको गठन, पदपूर्ति गर्ने तरिका र प्रक्रियाहरू, सेवा सुविधा, अनुशासन, आचरण, सजाय र वृत्ति विकास सम्बन्धी व्यवस्थाहरू
 ४.१.४ जनशक्ति व्यवस्थापन र योजना
 ४.२ सार्वजनिक वित्त प्रशासन तथा लेखा
 ४.२.१ बजेटको परिभाषा र किसिम, नेपाल सरकारको बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन प्रणाली
 ४.२.२ मधेश प्रदेश सरकारको बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन प्रणाली
 ४.२.३ बजेट खर्च र सार्वजनिक खरीद सम्बन्धी कानुनी व्यवस्था र कार्यविधि
 ४.२.४ लेखा प्रणालीको सिद्धान्त र नेपाल सरकारको श्रेस्ता प्रणालीको संक्षिप्त परिचय
 ४.२.५ सरकारको आर्थिक कार्य प्रणाली
 ४.२.६ सार्वजनिक प्रशासनमा आर्थिक प्रशासनको महत्व
 ४.३ सार्वजनिक सेवा प्रवाह
 ४.३.१ सार्वजनिक सेवा प्रवाह: अर्थ र महत्व
 ४.३.२ सार्वजनिक सेवा प्रवाह गर्ने तरिका/माध्यमहरू
 ४.३.३ सार्वजनिक सेवा प्रवाहको प्रभावकारिता
 ४.३.४ सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा सेवा प्रदायकको भूमिका र सेवाग्राहीको अधिकार तथा दायित्व
 ४.४ कार्यालय व्यवस्थापन र सूचना प्रणाली
 ४.४.१ कार्यालय व्यवस्थापन: अवधारणा, महत्व र कार्यविधि
 ४.४.२ कार्यालयमा संचारको महत्व, प्रकार, माध्यम ।
 ४.४.३ व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (MIS) को आवश्यकता र महत्वं ।
 ४.४.४ सार्वजनिक व्यवस्थापनमा तथ्यांक र सूचनाको महत्व र उपयोगिता

.....समाप्त.....

द्वितीयपत्रको पाठ्यक्रमलाई ४ वटा खण्ड/एकाईमा विभाजन गरिएको छ, ४ वटा खण्ड/एकाईको लागि ४ वटै उत्तरपुस्तिकाहरू दिईनेछ र परिक्षार्थीले प्रत्येक खण्ड/एकाईका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्ड/एकाईको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नु पर्नेछ । यसपत्रका पाठ्यक्रमका खण्ड/एकाईहरूबाट सोधिने प्रश्नहरूको संख्या यथासम्भव निम्नानुसार हुनेछ ।

द्वितीयपत्र का खण्ड	A	B	C	D	जम्मा प्रश्न संख्या
अङ्कभार	२५	२५	२५	२५	
छोटो उत्तर प्रश्न	३	३	३	३	१२
लामो उत्तर प्रश्न	१	१	१	१	४
जम्मा प्रश्न संख्या	४	४	४	४	१६

प्रदेश लोक सेवा आयोग, मधेश प्रदेश
विविध सेवा, अधिकृत सातौं, महिला विकास अधिकृत पदको खुला तथा अन्तर सेवा प्रतियोगितात्मक परीक्षाको
पाठ्यक्रम

Paper II: Contemporary Issues

Part (A)-25 Marks

1. Public Administration and Management

- 1.1 Concept, objective, scope and limitation of public administration
- 1.2 Modern concept of public administration/management
- 1.3 Organization and its major dimensions/ aspects
 - 1.3.1 Introduction, type and frameworks of organization
 - 1.3.2 Bases of organization formation
 - 1.3.3 Principle of organization and some other major aspects unity of command, span of control, hierarchy, organizational behavior, group dynamics and team work
- 1.4 Some major aspects of administration/management
 - 1.4.1 Conflict management meaning of conflict, sources/causes and nature
 - 1.4.2 Stress management, time management, disaster management, crisis management and change management
 - 1.4.3 Public servants as actors/agents of nation building and social change
- 1.5 Bureaucracy: concept, fundamental nature, kind and merits and demerits
- 1.6 Public policy formulation, implementation, monitoring and evaluation

Part (B) - 25 Mark

2. Governance and Law

- 2.1 Introduction and principle conduct of business of governance
- 2.2 Constitutional development and existing constitution of Nepal
- 2.3 Federalism, decentralization, delegation, devolution, republic and secularism
- 2.4 Central & local government: structure and organization
- 2.5 Concept and fundamental elements of good governance, and role of public administration related to good governance
- 2.6 Civic education and its importance, responsibilities and duties of people including civil society
- 2.7 Meaning and importance of law and sources of laws
- 2.8 Concept and importance of rule of law, democratic values and norms
- 2.9 Social justice, inclusion, proportional representation and positive discrimination

Part (C) -25 Marks

3. Contemporary Issues and Economic Aspects

- 3.1 Aspects of economic development: agriculture, industry, trade, tourism, foreign employment and human resource
- 3.2 Pillars of economic development: public sectors, private sectors and cooperatives
- 3.3 Plan/Project formulation process
- 3.4 Efforts of planned development of Nepal
 - 3.4.1 Historical background, long-term, mid-term and yearly plans in Nepal
 - 3.4.2 Current periodic plan-goals/objectives, priorities, policies, strategies, mobilization and distribution of resources and means, and achievement/progress
- 3.5 Some dimensions related to development
 - 3.5.1 Economic development and economic growth
 - 3.5.2 Social development and social change

प्रदेश लोक सेवा आयोग, मधेश प्रदेश

विविध सेवा, अधिकृत सातौं, महिला विकास अधिकृत पदको खुला तथा अन्तर सेवा प्रतियोगितात्मक परीक्षाको
पाठ्यक्रम

3.5.3 Globalization and localization to development, mobilization and management of local resources

3.5.4 Importance of people participation to development

3.6 Burning issues: poverty, unemployment, public health, food security, social security, energy crisis and sustainable development

Part (D)-25 Marks

4. Civil Service and Miscellaneous

4.1 Civil Service and Manpower Management

4.1.1 Concept of civil service

4.1.2 Information on provisions of formation, fulfillment of vacancy, remuneration & fringe benefits, discipline, conduct, punishment and career development of civil service of Nepal.

4.1.3 Information on provisions of formation, fulfillment of vacancy, remuneration & fringe benefits, discipline, conduct, punishment and career development of civil service of Nepal/Madhesh province/Local levels of Madhesh province

4.1.4 Manpower management and planning

4.2 Public financial administration and Account

4.2.1 Definitions and types of budget, budget formulation, implementation, monitoring and evaluation system of GON

4.2.2 Budget formulation, implementation, monitoring and evaluation system of Government of Madhesh Province.

4.2.3 Conduct of business and legal provisions of public procurement and budgetary expenditure

4.2.4 Principle of accounting system & brief introduction of record system of GoN

4.2.5 Financial procedures of government of Nepal

4.2.6 Importance of financial administration over public administration

4.3 Public Service delivery

4.3.1 Public Service delivery: meaning and importance

4.3.2 Methods/mediums of public service delivery

4.3.3 Effectiveness of public service delivery

4.3.4 Role of service deliver (giver) and rights and responsibilities of service receiver (costumer)

4.4 Office Management and Information System

4.4.1 Office management: Concept, importance and procedures

4.4.2 Importance, type and medium of communication in office

4.4.3 Needs and importance of Management Information System in office

4.4.4 Importance and utilities of data and information on public management Public

-----The End-----